

POLITIET
POLITIDIREKTORATET

Evaluering av bevæpningspraksis basert på bevæpningsordre i politiooperativt system (PO)

Versjon 1.0, 24.03.2017

INNHold

1	SAMMENDRAG	3
2	INNLEDNING.....	4
	2.1 Bakgrunn	4
	2.2 Metode og datagrunnlag.....	4
	2.3 Organisering av arbeidet.....	6
3	DAGENS BEVÆPNINGSORDNING.....	7
4	ANALYSE AV BEVÆPNINGSORDRE	8
	4.1 Overordnet utvikling i bevæpningsoppdrag	8
	4.2 Utviklingen i bevæpningsoppdrag per politidistrikt.....	10
	4.3 Hendelser der kniv er involvert	11
	4.4 Midlertidig bevæpning og ny våpeninstruks med delegert beslutningsmyndighet.....	13
	4.5 Oppdrag i forbindelse med bistand til andre myndigheter	14
	4.6 Vakt- og sikringsoppdrag	16
	4.7 Oppdrag knyttet til psykisk ustabile personer.....	17
	4.8 Oppdrag knyttet til rus og narkotika	19
5	REFERANSER.....	21

1 SAMMENDRAG

Norsk politi er ubevæpnet, noe som innebærer at polititjenestepersoner under ordinær tjenesteutøvelse ikke bærer skytevåpen, men kan bevæpnes når dette anses nødvendig. I denne rapporten kartlegges utviklingen i bevæpningsordre det siste tiåret, og det pekes på mulige faktorer som kan ha bidratt til å forklare denne utviklingen. Politioperativt system (PO) er benyttet som datakilde i rapporten. PO er politiets system for loggføring av operative oppdrag.

Antall oppdrag med bevæpningsordre har økt betydelig det siste tiåret, fra 1 507 oppdrag i 2007 til 5 816 oppdrag til og med november 2016. Det var en jevn økning i antall bevæpningsordre fra 2007 til 2014. Som følge av den midlertidige bevæpningen fra 25. november 2014 til 3. februar 2016 var det en nedgang i antall bevæpningsordre i 2015. I 2016 er antall bevæpningsordre betydelig høyere enn tidligere år.

Antall bevæpnede oppdrag knyttet til trussel med eller bruk av kniv har hatt en sterk vekst i hele perioden og disse oppdragene utgjør en stadig større andel av *alle* bevæpnede oppdrag. Andelen væpnede knivoppdrag av *alle* knivoppdrag økte fra 18 prosent i 2007 til 41 prosent i 2016. Denne økningen kan skyldes at politiet har endret taktikk i møte med kniv. Gjennom Politihøgskolens opplæring i "knivoppsettet" er kniv nå sett på som et farligere objekt enn før og taktikken er lagt opp til at politiet skal vurdere bevæpning i møte med særlig farlig redskap. Det er derfor nærliggende å anta at en slik endring i opplæringen har resultert i at politiet oftere bevæpner seg ved slike oppdrag enn før. Videre har det vært en økning i bevæpnede oppdrag tilknyttet psykiatri. En årsak til dette kan være at det generelt er mange *flere* psykiatrioppdrag nå enn før, både bevæpnede og ubevæpnede. Oppdrag registrert med ordet kniv i PO er ofte *også* registrert med ord som psykiatri og/eller rus. Nevnte faktorer kan ha hatt betydning for veksten i antall bevæpningsoppdrag gjennom *hele* perioden.

Det er også vurdert faktorer som kan ha hatt betydning for den sterke veksten i antall bevæpningsordre mot slutten av perioden. Det synes blant annet som om politiet bevæpner seg oftere ved vakt- og sikringsoppdrag. Resultatene viser at det er svært få bevæpnede vakt- og sikringsoppdrag før 2011, mens det var nesten 900 bevæpnede vakt og sikringsoppdrag i 2016.

Delegering av beslutningsmyndighet for bevæpning i akutte saker fra politisjef til operasjonsleder, innført ved ny våpeninstruks 1. april 2016, kan også ha hatt betydning for økningen i bevæpningsordre etter 2014. Operasjonsleder har ofte annen faglig bakgrunn og har mer operativ erfaring enn en politimester, fordi han normalt befinner seg nærmere aktuelle hendelser og fordi han har et tettere samarbeid med operativt personell. Innsatspersonell har gitt uttrykk for at de opplevde økt egensikkerhet og økt innsatsevne til å håndtere det uforutsette under den midlertidige bevæpningen. Disse positive erfaringene fra den midlertidige bevæpningen, samt følelse av å miste en opplevd trygghet i etterkant av den midlertidige bevæpningen, kan ha bidratt til at politiansatte ber om bevæpning for flere situasjoner enn tidligere. Det kan ikke utelukkes at innsatspersonells positive erfaringer fra den midlertidige bevæpningen – samt instruksendringen for myndigheten til å gi bevæpningsordre – kan ha bidratt til økningen i antall bevæpningsordre fra 2014 til 2016.

2 INNLEDNING

2.1 Bakgrunn

Politiet i Norge er ubevæpnet. Dette innebærer at polititjenestepersoner under ordinær tjenesteutøvelse ikke bærer skytevåpen.

Det har over tid pågått en diskusjon om hvorvidt politiet i Norge, på samme måte som politiet i de fleste andre vesteuropeiske land, bør innføre en ordning med permanent bevæpning.

Avdeling for politiberedskap og krisehåndtering i POD ønsket en kartlegging av bevæpningsordre¹ i norsk politi. I denne rapporten beskrives utviklingen i bevæpningsordre de siste ti årene, nasjonalt og per politidistrikt, samt at det pekes på faktorer som kan ha hatt betydning for utviklingen.

Regjeringen har nedsatt et offentlig utvalg (NOU) som skal evaluere praksisen med et ubevæpnet politi og vurdere om den bør endres. Den offentlige utredningen skal leveres i mars 2017. Innhold i denne rapporten gir relevant dokumentasjon til NOUen.

Arbeidsgruppen har sett på faktorer som kan ha hatt betydning for økningen i antall bevæpningsordre for perioden 2007 – 2016. I hovedsak er det sett på bevæpnede oppdrag:

- tilknyttet bruk av eller trussel med kniv
- før og etter perioden med midlertidig bevæpning (25.11.2014 - 3.2.2016)
- før og etter ny våpeninstruks med delegert beslutningsmyndighet
- tilknyttet bistand til andre myndigheter
- tilknyttet vakt- og sikringsoppdrag
- tilknyttet psykisk ustabile personer
- tilknyttet rus

Det er også sett på enkelte "historiske begivenheter" som kan ha hatt betydning for bevæpningspraksisen i politiet. Blant annet gjelder dette terrorhendelsene 22. juli 2011, vedtaket i Politiets Fellesforbund 2012 om å arbeide for permanent bevæpning, den konkrete terrortrusselen sommeren 2014, den generelle midlertidige bevæpningen fra 25. november 2014 til 3. februar 2016, samt ny våpeninstruks for politiet med delegert beslutningsmyndighet fra 1. april 2016.

Datagrunnlaget i rapporten er data hentet fra Politioperativt system. Politioperativt system er politiets system for loggføring av operative oppdrag/hendelser i det enkelte politidistrikt. Systemet vil heretter benevnes som PO, og data trukket ut fra systemet vil benevnes som PO-data.

2.2 Metode og datagrunnlag

Informasjonsgrunnlaget i denne rapporten er basert på data hentet fra PO fra 1. januar 2007 til og med 30. november 2016, nasjonalt og distriktsvis. Det er tatt utgangspunkt i alle oppdrag med registrert bevæpningsordre i PO, samt med oppdragsstatus

¹ I denne rapporten benyttes begrepet *bevæpningsordre*, noe som stammer fra gammel våpeninstruks. I ny våpeninstruks er begrepet skiftet ut og omtales som *bevæpningsbeslutning* eller *beslutning om bevæpning*.

avsluttet². I datagrunnlaget inkluderes både bevæpningsordre på enhånds- og tohåndsvåpen.

I de tilfeller det er behov for sammenlignbare årlige tall, er det estimert et anslag for 2016. Dette gjelder særlig figurer som viser antall oppdrag over hele tidsperioden. Anslaget for 2016 er basert på utviklingen til og med november samt et anslag for desember.

PO er et system for loggføring av operative oppdrag, og det er operasjonsleder eller *operatøren* på operasjonssentralen som oppretter oppdragene i PO. Dette skjer umiddelbart etter en melding er mottatt. Oppdragene loggføres i sanntid, selv om det hender at noe informasjon registreres i etterkant. Informasjonen i PO består av en blanding av forhåndsdefinerte variabler, kategorier (*Forholdets art*³) og fritekst. I denne rapporten er det benyttet data fra de forhåndsdefinerte variablene og kategoriene, samt gjort søk på enkeltord i fritekstfeltet.

Svakheter og begrensninger i datamaterialet

Det er flere forhold i PO som bidrar til svakheter og begrensninger i datamaterialet. Registrering av oppdrag i PO varierer på tvers av og innad i politidistriktene. Dette gjelder både hvilke oppdrag som registreres i PO, samt *hvordan* disse registreres.

Ettersom oppdragene i PO blir opprettet av operatøren på operasjonssentralen, vil informasjonen i oppdragene representere operatørens oppfatning av situasjonen. Det registreres informasjon basert på hvordan operatøren oppfatter og tolker en situasjon der og da, basert på eksisterende og til tider mangelfull informasjon. Det er således begrensninger i informasjonen i PO, og data som trekkes ut av systemet må tolkes deretter. Det kan også tenkes at registreringspraksis har endret seg over tid. Økt fokus på farene med kniv kan for eksempel ha ført til at ordet "kniv" presiseres oftere i loggføringen av oppdrag der kniv har vært involvert, enn tidligere.

Ved bruk av søkemetoden der det søkes på enkeltord i fritekst, listes alle oppdrag som inkluderer det aktuelle søkeordet. Konteksten *ordet* opprinnelig er satt i fanges imidlertid ikke opp, og det kommer heller ikke frem hvem, politiet eller annen melder⁴, som har definert ordet i teksten.

Under perioden med midlertidig bevæpning, 25. november 2014 til 3. februar 2016, var det ulik registreringspraksis mellom og innad i politidistriktene. Noen distrikter registrerte ikke oppdrag med bevæpningsordrene, ettersom en generell bevæpningsordre på skytevåpen allerede var gitt alle polititjenestemenn med våpengodkjenning. Andre distrikt valgte å fortsette med *normal* registreringspraksis, selv etter innføring av en generell, midlertidig bevæpning. Færre registreringer er imidlertid hovedårsaken til den observerte nedgangen i antall oppdrag med bevæpningsordre i 2015.⁵

Fra og med 28. august 2014 ble det gjennomført en endring i inndelingen av *Forholdets art*-kategorier, noe som gjør årlig sammenligning av oppdrag fordelt på disse kategoriene vanskelig. Det er imidlertid gjort en manuell kategorisering av gamle kategorier, slik at oppdragene før 28. august 2014 har samme kategoriinndeling som oppdrag etter. Ettersom kategoriseringen er gjennomført manuelt og er basert på en rekke gamle kategorier, vil ikke denne kategorirettingen være perfekt. Den ulike

² Avsluttede oppdrag har gjennomgått en endelig og fullstendig registrering. Nesten alle oppdrag i PO har status avsluttet og dette inklusjonskriteriet skal ikke ha påvirket resultatet.

³ Forholdets art er kategoriinndelingen i PO, og er delt på tre ulike nivåer. På nivå 1 er det 12 overordnede kategorier.

⁴ *Annen melder* kan være publikum, helse, brann, eller andre etater.

⁵ Generell, midlertidig bevæpning ble innført 25. november 2014 og varte frem til 3. februar 2016.

registreringspraksisen gjelder da også når det kommer til valg av forholdets art-kategori. Resultatet av søk i PO må derfor tolkes med varsomhet.

I rapporten er det diskutert om politiet bevæpner seg mer enn før, for sikkerhets skyld. Manglende informasjon og evne til å håndtere det uforutsette gjør at tjenestemenn og -kvinner kan føle seg usikre og av den grunn ønsker å være bevæpnet. Dersom dette er tilfelle, kan det indikere en lavere risikoaksept enn tidligere. Basert på datagrunnlaget som benyttes i rapporten, er det i praksis vanskelig å hente ut informasjon om dette. En kvalitativ analyse og spørsmål stilt til berørte parter kunne formodentlig gitt noe klarere svar på dette området.

Data fra PO kan ikke forklare hva årsakene til økningene i bevæpningsordre skyldes. Analysene som er gjort i denne rapporten er heller ikke egnet til å trekke slutninger om årsaker og sammenhenger. Analysene kan imidlertid bidra til økt kunnskap om utviklingen i antall oppdrag der det er gitt bevæpning og hva som kjennetegner disse oppdragene, selv om det ikke er mulig å konkludere med om utviklingen skal tilskrives endringer i politiet og/eller endringer i samfunnet.

2.3 Organisering av arbeidet

Arbeidsgruppen består av:

- Rådgiver Annelise Østby (prosjektleder), Analyseseksjonen, Avdeling for strategi, økonomi og virksomhetsstyring, Politidirektoratet.
- Politimester Anders Nerli, Analyseseksjonen, Avdeling for strategi, økonomi og virksomhetsstyring, Politidirektoratet.
- Seniorrådgiver Bertil Nordstrøm, Analyseseksjonen, Avdeling for strategi, økonomi og virksomhetsstyring, Politidirektoratet.
- Politiinspektør Philip Tolloczko, Politioperativ seksjon, Avdeling for politiberedskap og krisehåndtering, Politidirektoratet.

Tilknyttet prosjektet har det vært en styringsgruppe bestående av:

- Seksjonssjef Espen Frøyland, Analyseseksjonen, Avdeling for Strategi, økonomi og virksomhetsstyring, Politidirektoratet.
- Seniorrådgiver og PH. D. Kristin Hellesø-Knutsen, Politioperativ seksjon, Avdeling for politiberedskap og krisehåndtering, Politidirektoratet.

3 DAGENS BEVÆPNINGSORDNING

Selv om politiet i Norge er én av få gjenværende ubevæpnede politistyrker i den vestlige verden, innebærer dette ikke at skytevåpen ikke inngår i dets "verktøykasse". Opprinnelig ble politiets skytevåpen lagret ved faste tjenestested. Etter den gamle våpeninstruksen § 5⁶ ble det dog åpnet adgang til at politisjef⁷ kunne gi tillatelse til å medbringe skytevåpen i bilpatrolje. Til å begynne med gjaldt ordningen enhåndsvåpen, men omfattet etter hvert også tohåndsvåpen. Skytevåpen og ammunisjon skulle alltid oppbevares nedlåst og forseglet etter nærmere retningslinjer.

I praksis ble adgangen til fremskutt lagring benyttet noe forskjellig i de ulike politidistriktene. Med virkning fra 1. oktober 2013 ble bestemmelsen endret slik at alle operative patruljer som er underlagt en operasjonssentral skulle medbringe skytevåpen i kjøretøyene. Ordningen ble med andre ord gjort obligatorisk, og man oppnådde en enhetlig praksis i politidistriktene. Ordningen, som er videreført i den nye våpeninstruksen⁸ § 2-2, og for øvrig utvidet til også å gjelde båtpatruljer, har som hovedformål å sikre bedre tilgjengelighet enn tilfellet var da lagringen utelukkende fant sted ved faste tjenestesteder. Den økte tilgjengeligheten vil i sin tur kunne påvirke så vel responstid som hastighet i oppgaveløsningen.

I utgangspunktet er det kun tjenestepersoner med gyldig godkjenning, jf. våpeninstruksen § 3-1 nr. 1, som kan bevæpnes. I praksis innebærer dette innsatspersonell med utdannelses- og øvingsnivå svarende til kategoriene IP1, IP3 og IP4.

For at beslutning om bevæpning med skytevåpen skal kunne treffes, må nærmere angitte vilkår være oppfylt. Vilkårene fremgår av våpeninstruksen § 3-2. Den mest brukte hjemmelen for bevæpning er § 3-2 nr. 1, hvor det heter:

"Bevæpning med skytevåpen kan skje

- a) *når omstendighetene gir grunn til å tro at tjenestepersonene i tjenesteoppdraget kan komme til å stå overfor en situasjon som er særlig farlig for dem eller andre, eller*
- b) *når det basert på trusselvurderinger og tilgjengelig informasjon anses som nødvendig for å kunne gi personer, objekter eller virksomheter tilstrekkelig beskyttelse."*

Etter våpeninstruksen av juli 2015 er det i praksis operasjonsleder med godkjenning til å treffe bevæpningsbeslutning som gir ordren i akutte tilfeller, jf. instruksen § 3-3 nr. 1 a. Ved planlagte oppdrag gis ordren av politisjef, jf. instruksen § 3-3 nr. 1 b. Nærmere definisjon av funksjonstitlene er gitt i våpeninstruksen § 1-4, og det vises til fremstillingen der. En bærende tanke er at tiden mellom forespørsel og tillatelse til bevæpning blant annet skal benyttes til å vurdere muligheten for oppgaveløsning gjennom annet maktmiddelbruk enn skytevåpen.

Det er imidlertid åpning for at den enkelte tjenesteperson kan bevæpne seg på egenhånd. Vilkåret er da at situasjonen krever umiddelbar innsats, og det ikke er teknisk mulig, er tid til, eller taktisk tilrådelig å innhente bevæpningsordre fra operasjonsleder jf. våpeninstruksen § 3-3 nr. 1 c. Beslutningen gjelder da for tjenestepersonen selv og dennes underordnede.

⁶ Våpeninstruks for politiet fastsatt av Justisdepartementet 1. august 1989, med hjemmel i lov 13. mars 1936 om politiet,

⁷ Politisjef inkluderer politidirektør, assisterende politidirektør, politimester, visepolitimester og annen fast stedfortreder, sysselmann på Svalbard, assisterende sysselmann, mv.

⁸ Våpeninstruks for politiet fastsatt av Justis- og beredskapsdepartementet 2. juli 2015 med hjemmel i lov 4. august 1995 om politiet § 29.

4 ANALYSE AV BEVÆPNINGSORDRE

I dette kapittelet beskrives utviklingen i omfang av bevæpningsordre de siste ti årene, både nasjonalt og per distrikt. Videre legges det frem faktorer som kan ha hatt betydning for utviklingen.

4.1 Overordnet utvikling i bevæpningsoppdrag

I 2007 var det 1 507 registrerte bevæpningsordre. I 2013 var dette tallet 3 724, noe som innebærer mer enn en fordobling. I 2016 har det vært hele 5 816 bevæpningsordre hittil i år (30. november). Dataene viser at det har vært en sterk vekst i antall oppdrag de siste årene. Tabell 4.1 viser antall oppdrag med bevæpningsordre og antall oppdrag totalt for hvert år.

Tabell 4.1 Oversikt over alle oppdrag i PO, alle bevæpningsoppdrag i PO, samt bevæpningsoppdrag som andel av alle oppdrag. 2007-2016*. Årlige tall

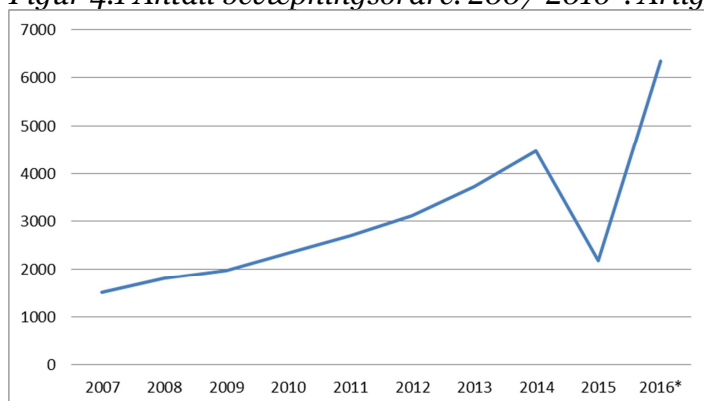
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Alle oppdrag	627 684	617 815	629 892	653 160	727 661	736 568	767 489	801 143	836 813	786 686
Alle bevæpningsoppdrag	1 507	1 805	1 978	2 345	2 706	3 113	3 724	4 466	2 175	5 816
Andel	0,24 %	0,29 %	0,31 %	0,36 %	0,37 %	0,42 %	0,49 %	0,56 %	0,26 %	0,74 %

*Tall for 2016 gjelder for perioden 1.1.2016 - 30.11.2016.

Selv om *alle* registrerte oppdrag totalt har økt, viser tabellen samtidig at antall bevæpningsoppdrag relativt til *alle* oppdrag har økt mer i løpet av perioden, fra 0,24 prosent i 2007 til 0,74 prosent i 2016.

Sett bort fra perioden med midlertidig bevæpning, har det siden 2007 vært en årlig vekst i antall bevæpningsordre nasjonalt gjennom hele perioden, se Figur 4.1. Færre registreringer og ulik praksis er årsaken til nedgangen i antall bevæpningsordre i 2015.⁹

Figur 4.1 Antall bevæpningsordre. 2007-2016*. Årlige tall

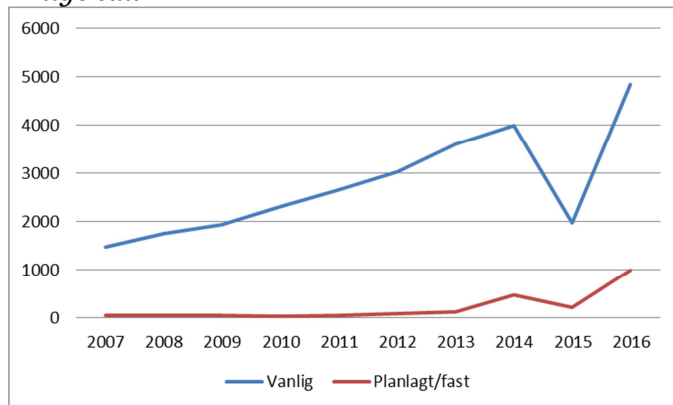
*Anslag for hele 2016, basert på data for perioden 1.1.2016 - 30.11.2016 og et estimat for desember 2016.
Kilde: POD

I PO forekommer hendelsesstyrte ("vanlige") bevæpnede oppdrag i betydelig større grad enn de planlagte bevæpnede oppdragene. Figur 4.2 viser utviklingen i både hendelsesstyrte og planlagte, bevæpnede oppdrag i løpet av perioden. De hendelsesstyrte oppdragene har økt gjennom hele perioden, sett bort fra 2015. De planlagte oppdragene inntreffer mye sjeldnere, særlig i begynnelsen av perioden, og har en

⁹ Generell, midlertidig bevæpning ble innført 25. november 2014 og varte frem til 3. februar 2016.

begrenset vekst frem til 2013. Figuren viser imidlertid en markant økning i antall oppdrag i både 2014 og 2016, relativt til tidligere år.

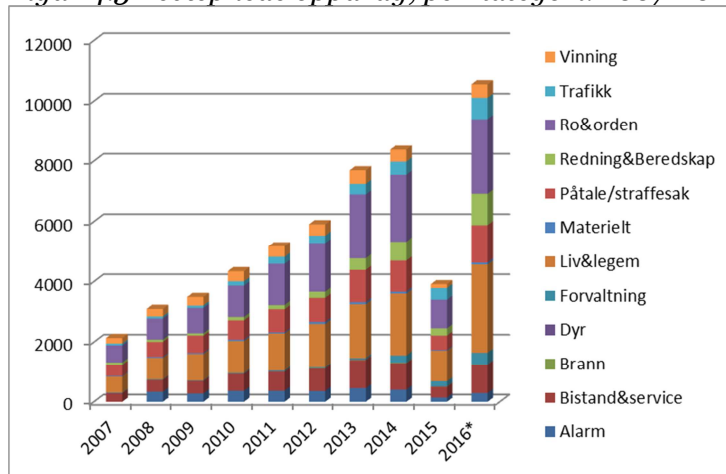
Figur 4.2 Antall bevæpnede planlagte og hendelsesstyrte oppdrag. 2007-2016*. Årlige tall

*Anslag for hele 2016, basert på data for perioden 1.1.2016 - 30.11.2016 og et estimat for desember 2016.
Kilde: POD

Bevæpnede oppdrag er delt inn i ulike kategorier. I PO opereres det som nevnt med en kategorisering av oppdragene kalt *Forholdets art*. For å undersøke om økningen i bevæpningsoppdragene er knyttet til enkelte kategorier er bevæpningsoppdragene fordelt på nevnte *Forholdets art*-kategorier. Figur 4.3 viser utviklingen i antall oppdrag per kategori i løpet av perioden. Imidlertid er det slik at hvert oppdrag kan kategoriseres med *flere* kategorier, og at et oppdrag således kan ha alt fra én til tolv ulike kategorier. Som et resultat av dette, overstiger summen av oppdragene for alle kategoriene totalt, alle faktiske bevæpnede oppdrag. Det er slik sett vanskelig å tolke veksten i antall bevæpnede oppdrag basert på denne kategoriinndelingen.

Figur 4.3 Bevæpnede oppdrag, per kategori. 2007-2016*. Årlige tall

*Anslag for hele 2016, basert på data for perioden 1.1.2016 - 30.11.2016 og et estimat for desember 2016.
Kilde: POD

Ut fra figuren kan det se ut til at alle kategoriene har hatt en økning i antall bevæpnede oppdrag i løpet av perioden. Dette i seg selv kan indikere at politiet bevæpner seg mer i alle typer oppdrag, enn tidligere. Særlig er det kategoriene *Ro og orden* og *Liv og legeme* som har hatt flest bevæpnede oppdrag gjennom hele perioden. Ses det kun på relativ vekst per kategori, er det *Forvaltning*, *Trafikk* og *Redning og beredskap* som har hatt sterkest vekst i løpet av perioden. Til tross for dette, kan det ikke konkluderes med at det er *flere* oppdrag innenfor disse kategoriene nå enn før. Det kan blant annet

skyldes at operatørene kan ha endret sin registreringspraksis, eller at arbeidsgruppens manuelle kategorisering av oppdrag før endring i kategoriinndelingen i 2014, avviker fra de fastsatte kategoriene.

4.2 Utviklingen i bevæpningsoppdrag per politidistrikt

Antall bevæpninger varierer mellom politidistriktene. Det kan indikere at det er varierende omfang av oppdrag der det er behov for bevæpning, at terskelen for å bevæpne seg ikke er den samme i alle distrikter, og/eller at registreringspraksisen under perioden med midlertidige bevæpning varierer på tvers av politidistriktene. I noen politidistrikter ble det ikke registrert bevæpningsordre under midlertidig bevæpning, mens andre distrikt valgte å fortsette med *normal* registreringspraksis. Hordaland og Rogaland politidistrikt er eksempler på distrikt som kan se ut til å ikke ha endret registreringspraksis under midlertidig bevæpning, se Tabell 4.2.

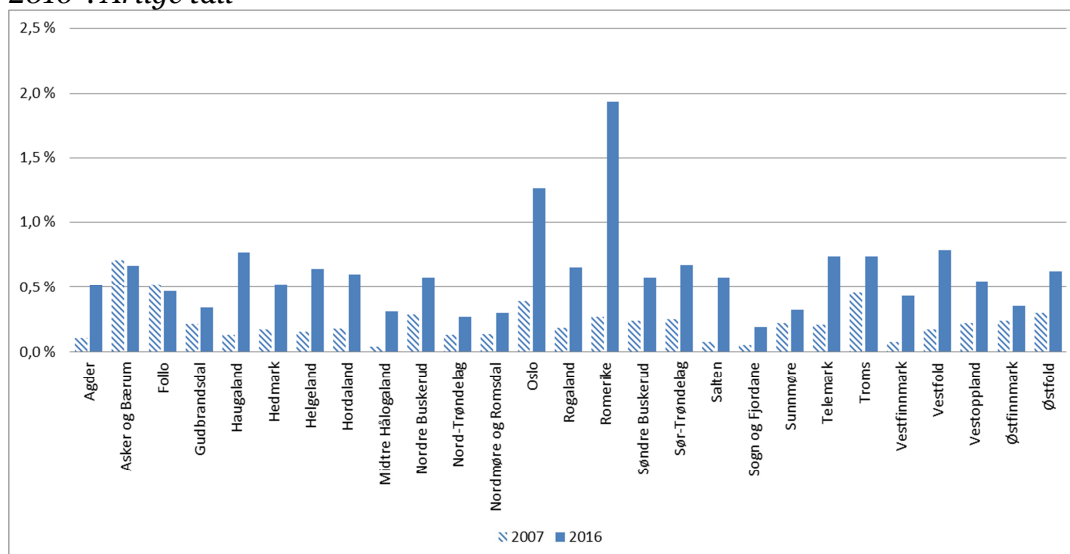
Tabell 4.2 Oversikt over antall bevæpnede oppdrag, per politidistrikt og nasjonalt. 2007-2016¹⁾. Årlige tall

Distrikter	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Totalt
Agder	38	55	70	97	63	78	115	126	45	231	918
Asker og Bærum	126	125	130	129	120	120	113	98	61	128	1 150
Follo	119	89	118	103	117	118	108	107	47	110	1 036
Gudbrandsdal	12	5	15	18	8	24	52	57	13	33	237
Haugaland	23	28	49	42	54	75	98	102	47	177	695
Hedmark	39	51	65	81	94	93	120	146	115	155	959
Helgeland	23	24	14	39	33	44	41	57	17	71	363
Hordaland	84	103	148	220	338	323	405	444	461	430	2 956
Midtre Hålogaland	5	12	7	8	11	10	19	28	12	50	162
Nordre Buskerud	36	32	51	62	70	83	89	58	35	88	604
Nord-Trøndelag	23	19	15	27	40	38	27	43	17	55	304
Nordmøre og Romsdal	28	38	17	30	45	33	55	142	24	58	470
Oslo	321	443	447	515	636	854	935	930	206	1321	6 608
Rogaland	75	83	66	104	84	117	224	250	270	300	1 573
Romerike	82	86	123	110	121	97	117	517	119	861	2 233
Søndre Buskerud	70	83	86	112	140	126	143	186	84	198	1 228
Sør-Trøndelag	62	91	73	88	123	189	206	220	224	327	1 603
Salten	6	7	9	18	23	44	55	61	26	72	321
Sogn og Fjordane	5	3	6	2	6	8	19	34	5	27	115
Sunnmøre	30	35	34	53	44	22	55	49	20	50	392
Telemark	57	79	97	117	129	168	180	173	36	240	1 276
Troms	55	62	69	86	98	108	117	110	33	127	865
Vestfinnmark	6	21	14	27	27	17	42	44	25	41	264
Vestfold	75	115	103	115	131	139	193	214	166	331	1 582
Vestoppland	31	33	38	37	33	52	33	78	21	89	445
Østfinnmark	14	12	18	17	10	7	14	24	4	29	149
Østfold	62	71	96	88	108	126	149	168	42	217	1 127
Nasjonalt	1 507	1 805	1 978	2 345	2 706	3 113	3 724	4 466	2 175	5 816	29 635

¹⁾Tall for 2016 gjelder for perioden 1.1.2016-30.11.2016.

Utviklingen i andel bevæpnede oppdrag av totalt antall oppdrag varierer også på tvers av politidistriktene, se Figur 4.4. Oslo politidistrikt og Romerike politidistrikt hadde størst økning i andelen bevæpningsoppdrag av alle oppdrag fra 2007 til 2016. For Asker og Bærum politidistrikt var imidlertid andelen mindre i 2016 enn den var i 2007. Det er vanskelig å si noe om hvorfor enkelte politidistrikt har mye høyere andel bevæpnede oppdrag enn andre. Dette kan skyldes at kriminaliteten og type oppdrag i enkelte politidistrikt i større grad krever bevæpning, sammenlignet med andre distrikt. Men det kan også skyldes at operativt personell i Oslo politidistrikt og Romerike politidistrikt er mer tilbøyelig til å be om eller gi bevæpningsordre enn i andre distrikt.

Figur 4.4 Bevæpningsoppdrag som andel av alle oppdrag, per politidistrikt. 2007 og 2016*. Årlige tall

*Anslag for hele 2016, basert på data for perioden 1.1.2016 - 30.11.2016 og et estimat for desember 2016.

Kilde: POD

4.3 Hendelser der kniv er involvert

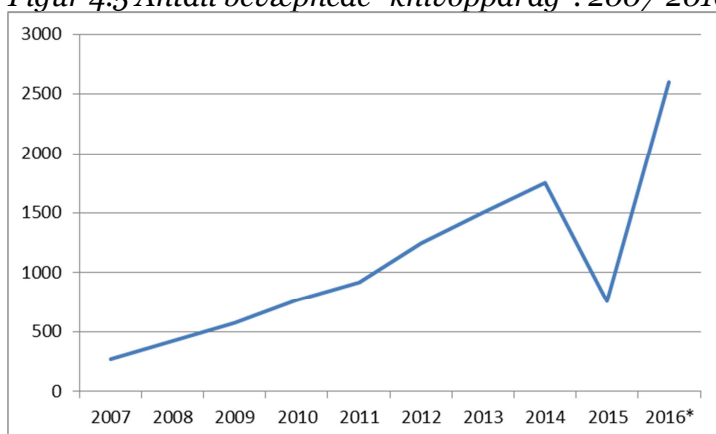
I denne rapporten defineres knivoppdrag som oppdrag basert på meldinger om hendelser der kniv er eller antas å være involvert i hendelsen. Det er sett nærmere på om antall bevæpnede knivoppdrag har økt og utgjør en betydelig del av *alle* bevæpnede oppdrag i løpet av perioden. Slik sett kan disse oppdragene være en mulig forklaringsfaktor til økningen i antall bevæpningsordre.

Nært forbundet med dette er hypotesen om at risikoaksepten i politiet generelt har endret seg. Mens politiet tidligere opererte uten vernevest og med beskjedent utstyr, bæres nå verneutstyr i tillegg til et belte med et rikt utvalg av maktmidler. Med andre ord er *sikkerhetstanken* mer fremtredende enn tidligere, samtidig som risikodempende tiltak er tillagt atskillig større vekt.

Når det spesifikt gjelder risikoen knyttet til kniv, har dette vært viet særskilt oppmerksomhet i opplæringsøyemed. Haugland (2015) argumenterer for at en viktig årsak til økningen i antallet bevæpnede kniv-oppdrag er at politiet har endret taktikk i møte med kniv. I 2007 startet Politihøgskolen undervisning basert på et nytt operativt konsept relatert til person med kniv, "knivoppsettet". Konseptet innebærer blant annet at kniv skal anses som et særlig farlig våpen. Utviklingen – hvor både risikopersepsjon generelt og *knivoppsettet* står sentralt – har ført til at når en potensielt farlig person antas å kunne være i besittelse av kniv, blir skytevåpen som hovedregel medbrakt på oppdraget. Arbeidsgruppen er kjent med at enkelte politimestre har gitt forhåndsordre om bevæpning i tilfeller der kniv er involvert.

Det er ingen overordnet kategori i PO som spesifikt gjelder oppdrag der kniv har vært involvert. Søk på ordet *kniv* i journalen i PO ble derfor vurdert som beste metode for å fange opp og beskrive utviklingen i disse oppdragene. Det har vært en sterk vekst i antall knivoppdrag i løpet av perioden, fra 268 oppdrag i 2007 til 2 384 oppdrag så langt i år, en økning på hele 790 prosent, se Figur 4.5.

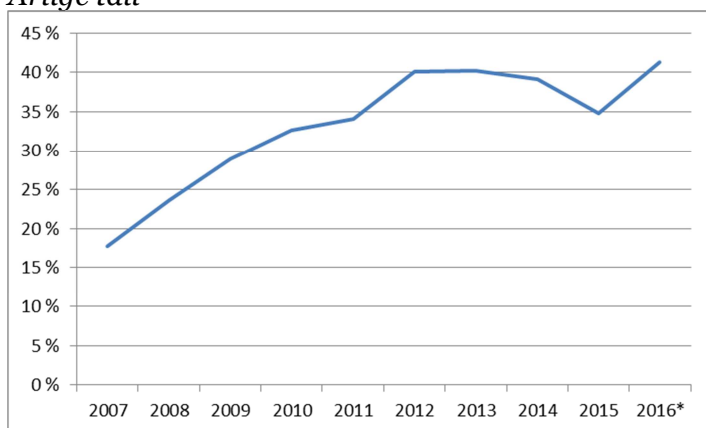
Figur 4.5 Antall bevæpnede "knivoppdrag". 2007-2016*. Årlige tall

*Anslag for hele 2016, basert på data for perioden 1.1.2016 - 30.11.2016 og et estimat for desember 2016.
Kilde: POD

Veksten i antall bevæpnede knivoppdrag har vært betydelig større enn veksten i *alle* bevæpnede oppdrag i løpet av perioden, noe som har medført at knivoppdragene utgjør en stadig større andel av alle de bevæpnede oppdragene. I 2007 utgjorde de bevæpnede knivoppdragene 17,8 % av alle væpnede oppdrag. Til sammenligning utgjorde de væpnede knivoppdragene hele 41 prosent av alle de væpnede oppdragene i 2016, se Figur 4.6.

Figur 4.6 Bevæpnede knivoppdrag som andel av alle væpnede oppdrag. 2007-2016*. Årlige tall

*Anslag for hele 2016, basert på data for perioden 1.1.2016 - 30.11.2016 og et estimat for desember 2016.
Kilde: POD

Tabell 4.3 viser en oversikt over antall "knivoppdrag" totalt, antall bevæpnede "knivoppdrag" og andel bevæpnede "knivoppdrag" i prosent. Benyttet søkeord i PO var "kniv". For å trekke ut data på knivoppdrag *totalt* ble det ikke satt begrensning på at oppdraget er registrert med en bevæpningsordre, slik som gjøres i øvrige søk. Det tas forbehold om at tallmaterialet i noen grad kan omfatte oppdrag der "kniv" ikke var den utløsende faktor hverken for selve oppdraget eller for bevæpningen. Denne feilkilden hefter i så fall ved samtlige årstall, slik at de trender som synliggjøres anses signifikante. Antall knivoppdrag har økt fra 7 138 i 2007 til 12 731 per 30. november 2016, en økning på 78,2 prosent. Av alle knivoppdrag var det i 2007 268 bevæpnede oppdrag, og per 30. november 2016 hadde dette økt til hele 2 384 bevæpnede oppdrag. Bevæpnede knivoppdrag som andel av alle knivoppdrag har slik sett økt fra 3,8 prosent til 18,7 prosent.

Tabell 4.3 Antall knivoppdrag totalt, antall bevæpnede knivoppdrag og andelen av dette. 2007-2016*. Årlige tall

År	Alle knivoppdrag	Bevæpnede knivoppdrag	Andel bevæpnede knivoppdrag av alle knivoppdrag
2007	7 138	268	3,8 %
2008	7 759	426	5,5 %
2009	8 688	573	6,6 %
2010	9 217	767	8,3 %
2011	10 063	922	9,2 %
2012	10 758	1 248	11,6 %
2013	11 461	1 500	13,1 %
2014	12 158	1 752	14,4 %
2015	13 286	758	5,7 %
2016*	12 731	2 384	18,7 %

*Data for 2016 gjelder perioden 1.1.2016-30.11.2016

Kilde: POD

Det har vært et sterkt økende antall tilfeller der trussel med eller bruk av kniv har foranlediget politiets inngripen. Det tas imidlertid forbehold om at det økte fokuset på knivbruk i noen grad kan ha påvirket journalføringen slik at kniv oftere nevnes. Politiets tilbøyelighet til å bevæpne seg når kniv kan utgjøre en trussel har økt betydelig. Dette kan indikere at politiets egne vurderinger av behov for skytevåpen i knivsaker har endret seg.

4.4 Midlertidig bevæpning og ny våpeninstruks med delegert beslutningsmyndighet

21. november 2014 besluttet Justis- og beredskapsdepartementet å gi norsk politi en generell, midlertidig bevæpningsordre. Den midlertidige bevæpningen var begrunnet i den rådende terrortrussel, og varte sammenhengende fra 25. november 2014 til 3. februar 2016. Bevæpningen innebar at samtlige uniformerte tjenestepersoner med godkjenning, som hovedregel skulle bære enhåndsvåpen under utførelse av ordinær tjeneste.

Tabell 4.4 viser antall væpnede oppdrag før og etter midlertidig bevæpning. Det er tatt utgangspunkt i samme tidsintervall før og etter perioden med midlertidige bevæpning.

Tabell 4.4 Antall bevæpnede oppdrag før og etter midlertidig bevæpning. 3. februar - 25. november i 2014 og 2016

Tidsintervall	Antall bevæpnede oppdrag
3.2.2014 - 25.11.2014	3 919 oppdrag
3.2.2016 - 25.11.2016	5 570 oppdrag

Som det fremgår av tabellen var det hele 1 651 flere væpnede oppdrag etter den midlertidige bevæpningen, sammenlignet med væpnede oppdrag i tilsvarende periode før den midlertidige bevæpningen. Dette tilsvarer en økning på om lag 42 prosent. Det totale antall oppdrag (med og uten bevæpning) i de respektive periodene var henholdsvis 668 334 og 710 545, tilsvarende en økning på 6,3 prosent. Den relative økningen i antall bevæpningsoppdrag er mye sterkere enn økningen i alle oppdrag i samme periode. Nedenfor pekes det på to mulige faktorer som kan ha påvirket denne utviklingen.

For det første har det skjedd en endring i våpeninstruksen. 2. juli 2015 fastsatte Justis- og beredskapsdepartementet ny våpeninstruks for politiet. Instruksen, som trådte i kraft 1. april 2016,¹⁰ viderefører i stor grad de regler og normer som politiet har forholdt seg til etter våpeninstruksen fra 1989. Når det gjelder reglene om bevæpning, er disse vesentlig forenklet sammenlignet med reglene som inngikk i våpeninstruksen fra 1989. De materielle vilkårene for bevæpning er dog i praksis uendret. I den nye våpeninstruksen § 3-2 skilles det mellom akutt fare og latent fare. Med akutt fare menes de farlige situasjoner som oppstår i den daglige tjenesten, i motsetning til de farer som blir hensyntatt i en forhåndsplanlagt tjeneste. I prinsippet skal det ikke være lettere å få bevæpningstillatelse etter den nye våpeninstruksen enn etter den gamle. Noe som imidlertid innebærer en betydelig endring, er at operasjonsleder har samme myndighet som politisjef¹¹ til å gi bevæpningsordre i de akutte tilfellene, jf. instruksen § 3-2 (1) a, jf. § 3-3 (1) a. Den enkelte operasjonsleder må være godkjent for å beslutte bevæpning med skytevåpen i akutte tilfeller. I akutte situasjoner er følgelig myndighet til å gi bevæpningsordre delegert fra politisjef til operasjonsleder. Blant annet fordi operasjonsleder ofte har annen faglig bakgrunn enn en politisjef, fordi han/hun normalt befinner seg nærmere aktuelle hendelser og fordi han/hun har et tettere samarbeid med operativt personell, herunder patruljen, mener arbeidsgruppen at denne delegeringen, fra politisjef til operasjonsleder, isolert sett kan ha bidratt til flere bevæpninger.

For det andre kan det ha oppstått et større press i retning av å gi bevæpningstillatelse etter perioden med midlertidig bevæpning. Studien til Sandham og Todnem (2016) konkluderer med at den midlertidige bevæpningen i liten grad påvirket utførelsen av væpnede oppdrag. Bevæpningen hadde størst påvirkning på politiets ubevæpnede oppdrag der informantene i studien opplevde økt egensikkerhet og økt innsatsevne til å håndtere det uforutsette. "De fleste var meget positive til at håndteringen gikk så bra som det gjorde. Flere hevdet at de hadde gått fra å være motstandere til å bli tilhengere av generell bevæpning" (Sandham og Todnem, 2016, s. 120). Ved at bevæpningen førte til en opplevd økt trygghet, kan dette igjen ha resultert i en utrygghet og et ønske om å gjenopprette tryggheten da perioden med midlertidig bevæpning var over. Flere har nok opplevd bevæpningen som et gode, både i form av trygghet, men også ved at man er vist tillit og kanskje økt status. Dette er faktorer som er svært vanskelig å reversere, og som man gjerne vil holde fast ved gjennom hyppigere bevæpning. Opplevelse av positive erfaringer fra den midlertidige bevæpningen, samt følelse av å miste en opplevd trygghet i etterkant av den midlertidige bevæpningen, kan ha bidratt til et økt press på beslutningstager for å gi bevæpning. Presset vil kunne fremstå desto sterkere i dramatiske situasjoner med sterkt og tidvis emosjonelt påtrykk.

Det understrekes at disse to forklaringene ikke er blitt testet empirisk. Det er også grunn til å anta at flere variabler kan ha endret seg i denne perioden, og med varierende grad av innvirkning på bevæpningsutviklingen. I denne forbindelse nevnes endrede kompetanseregler i ny våpeninstruks og opplæring ved PHS (som for eksempel opplæring i PLIVO).

4.5 Oppdrag i forbindelse med bistand til andre myndigheter

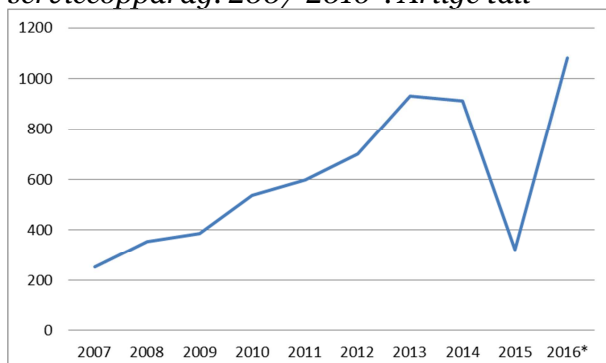
Det er sett på bevæpnet bistand til andre myndigheter, eksempelvis bistand til helse. I denne sammenhengen avgrenses mot bistandsanmodninger internt i politiet, som blant annet gjelder bistand til mannskap i *eget* distrikt og bistand til *andre* politidistrikter. Ved å benytte en manuell kategorisering av oppdrag før endringen i PO, samt

¹⁰ Et ytterligere forhold er at Oslo politidistrikt allerede fra 2012 (helt eller delvis) praktiserte ordningen med at operasjonsleder gir bevæpningsordre i akutte tilfeller.

¹¹ Politisjef inkluderer politidirektør, assisterende politidirektør, politimester, visepolitimester og annen fast stedfortreder, sysselmann på Svalbard, assisterende sysselmann, mv.

ekskludering av oppdrag tilknyttet interne bistandsoppdrag, er det utarbeidet et datagrunnlag som ligger nært utvalget arbeidsgruppen ønsket å studere nærmere.¹²

Figur 4.7 Antall bevæpnede oppdrag definert i kategorien bistand- og serviceoppdrag. 2007-2016*. Årlige tall

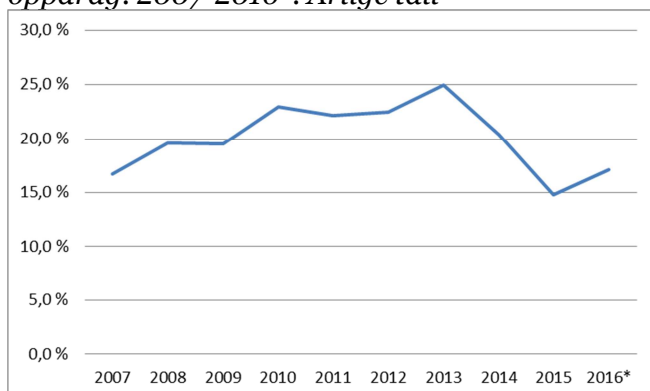

*Anslag for hele 2016, basert på data for perioden 1.1.2016 - 30.11.2016 og et estimat for desember 2016.
Kilde: POD

Figur 4.7 viser en jevn økning i antall bevæpnede bistand- og serviceoppdrag frem til 2013. Fra 2013 til 2014 er det en svak nedgang i antall væpnede bistandsoppdrag, noe som kan skyldes endring av kategoriseringen av *Forholdets art*-kategorier i PO, og videre en økning etter perioden med midlertidig bevæpning.

Selv om antall væpnede bistandsoppdrag i løpet av perioden har økt, har veksten vært svakere enn veksten i *alle* væpnede oppdrag. Forholdet mellom disse er vist i Figur 4.8 nedenfor. Dette kan indikere at bevæpnede bistandsoppdrag har bidratt *noe* til den sterke veksten i *alle* bevæpnede oppdrag, men dog i stadig mindre grad. Fra 2007 og frem til 2013 økte andelen annet hvert år, men etter 2013 kan det se ut til at *andre* typer oppdrag har hatt større betydning for den sterke veksten i alle bevæpnede oppdrag.

Figur 4.8 Bevæpnede bistand- og serviceoppdrag som andel av alle bevæpnede oppdrag. 2007-2016*. Årlige tall

*Anslag for hele 2016, basert på data for perioden 1.1.2016 - 30.11.2016 og et estimat for desember 2016.
Kilde: POD

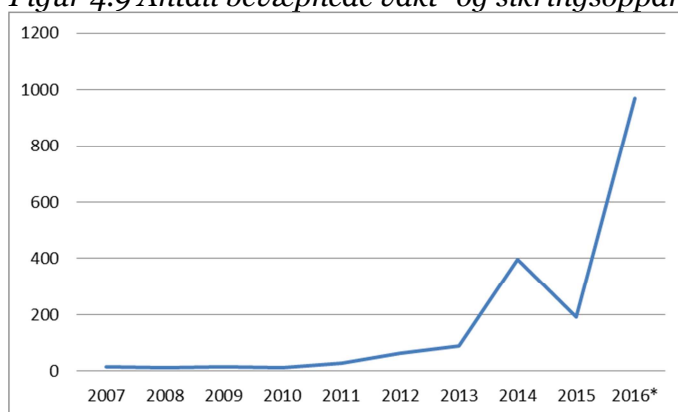
¹² Fritekstsøk på søkeordet "bistand" i PO resulterte i en mengde oppdrag som ikke falt inn under rapportens definisjon av bistand. Søk på oppdrag kategorisert som "Bistand- og serviceoppdrag" i de forhåndsbestemte kategoriene, gir et resultat nærmere nevnte definisjon, men inkluderer dog oppdrag tilknyttet interne bistandsoppdrag. I tillegg kom det i 2014 en endring i kategoriseringen av oppdrag i PO, slik at oppdrag før denne endringen ble registrert under helt andre og ikke sammenlignbare kategorier.

4.6 Vakt- og sikringsoppdrag

Det er sett på oppdrag tilknyttet vakt og sikring og hvorvidt politiet i større grad enn før bevæpner seg i forbindelse med slike oppdrag. Vakt- og sikringsoppdrag kan blant annet berøre vakt og sikring av personer (VIP), vakt og sikring av objekter, samt vakt og sikring ved tilstelninger og arrangementer. Disse oppdragene er stort sett planlagte eller faste oppdrag, til forskjell fra hendelsesstyrte oppdrag som i stor grad er reaksjoner på hendelser.

Det er gjort et søk i PO på planlagte og faste oppdrag som kun inkluderer følgende ord i journalen: *statsbesøk, VIP, ambassade, vakthold, forebygge, diplomat, synagoge, besøk, og arrangement*. Av de 2 145 oppdragene som kom med i uttrekket for planlagte og faste oppdrag, var det 1 717 oppdrag av disse som inneholdt overnevnte ord, henholdsvis 80 prosent av de planlagte oppdragene. Heretter benevnes disse oppdragene som vakt- og sikringsoppdrag. Figur 4.9 viser utviklingen i væpnede, vakt- og sikringsoppdrag i løpet av perioden.

Figur 4.9 Antall bevæpnede vakt- og sikringsoppdrag. 2007-2016*. Årlige tall

*Anslag for hele 2016, basert på data for perioden 1.1.2016 - 30.11.2016 og et estimat for desember 2016.

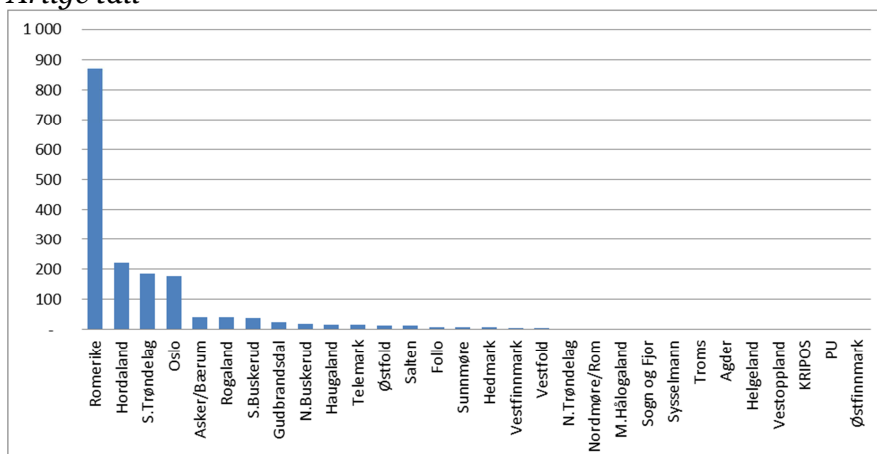
Kilde: POD

Fra 2007 og frem til 2011 var det mellom 13 og 16 væpnede vakt- og sikringsoppdrag årlig. Fra og med 2011 øker disse oppdragene i antall, og i tiltagende grad. Starttidspunktet for økningen kan indikere at terrorhendelsen sommeren 2011 er en utløsende faktor. Fra og med 2014 gjør væpnede vakt- og sikringsoppdrag et stort sprang fra 90 bevæpnede oppdrag i 2013 til 398 oppdrag i 2014, for så å øke ytterligere til hele 889 oppdrag hittil i år 2016¹³.

Fordeles de væpnede vakt- og sikringsoppdragene på distriktsnivå, skiller tidligere Romerike politidistrikt seg kraftig ut, se figur nedenfor. Årsaken til dette skyldes statsbesøk og VIP-oppdrag tilknyttet Gardermoen. Dette gjelder hele 90 prosent av alle de væpnede vakt- og sikringsoppdragene i Romerike politidistrikt. Før 2014 hadde Romerike syv væpnede vakt- og sikringsoppdrag totalt, og ingen slike oppdrag tilknyttet Gardermoen. Fra og med 2014 har de hatt 862 væpnede vakt- og sikringsoppdrag, hvorav 785 var tilknyttet Gardermoen. Det har med andre ord skjedd en stor endring når det gjelder bevæpningspraksis ved statsbesøk i Norge, og da særlig oppdrag tilknyttet Gardermoen.

¹³ Trukket ut tall til og med 30. november 2016.

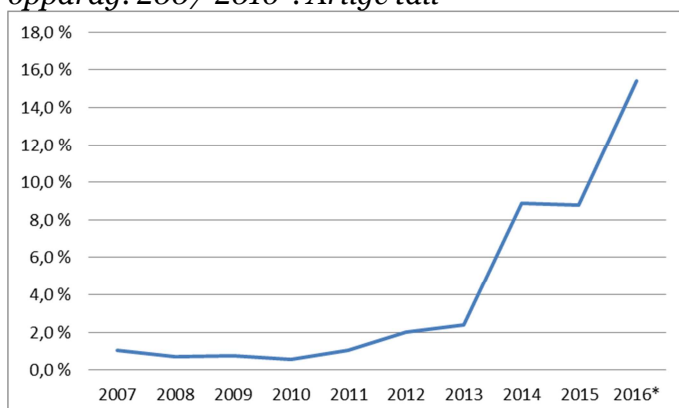
Figur 4.10 Alle bevæpnede vakt- og sikringsoppdrag. Per politidistrikt. 2007-2016*. Årlige tall

*Anslag for hele 2016, basert på data for perioden 1.1.2016 - 30.11.2016 og et estimat for desember 2016.
Kilde: POD

I figur 4.11 illustreres utviklingen i væpnede vakt- og sikringsoppdragene som andel av alle bevæpnede oppdrag. En slik fremstilling kan si noe om betydningen av økt bevæpning ved planlagte og faste oppdrag.

Figur 4.11 Bevæpnede vakt- og sikringsoppdrag som andel av alle bevæpnede oppdrag. 2007-2016*. Årlige tall

*Anslag for hele 2016, basert på data for perioden 1.1.2016 - 30.11.2016 og et estimat for desember 2016.
Kilde: POD

Etter 2013 går andelen væpnede vakt- og sikringsoppdrag i forhold til alle bevæpnede oppdrag opp fra 2,4 prosent i 2013 til 15,4 prosent i 2016. Av alle bevæpnede oppdrag utgjør bevæpnede oppdrag tilknyttet vakt og sikring en stadig større andel. Dette kan indikere at terrortrusselen og derigjennom behov for sikring av personer og objekter kan ha bidratt til den sterke veksten i antall bevæpnede oppdrag i løpet av perioden.

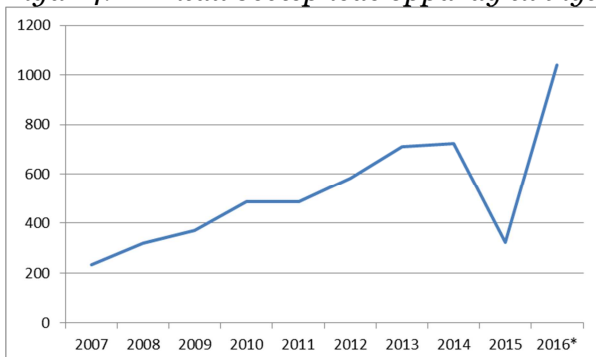
4.7 Oppdrag knyttet til psykisk ustabile personer

Det er videre sett på bevæpnede oppdrag som omhandler psykiatri og psykisk ustabile personer, og om disse oppdragene kan ha påvirket utviklingen i antall bevæpningsoppdrag i løpet av perioden.

Det er ingen overordnet kategori som spesifikt gjelder psykiatri eller oppdrag tilknyttet psykisk ustabile personer. Søk på enkeltord i journalen i PO ble derfor vurdert som beste metode for å beskrive utviklingen i oppdrag tilknyttet psykiatri. Det ble søkt på bevæpnede oppdrag som inkluderer følgende ord i journalen: *psykisk, psykiatri,*

psykotisk, ustabil, og ubalanse. I løpet av perioden har det vært 5 192 oppdrag som inneholdt overnevnte ord. Heretter kalles disse oppdragene psykiatrioppdrag. Figur 4.12 nedenfor viser utviklingen i væpnede, psykiatrioppdrag i løpet av perioden.

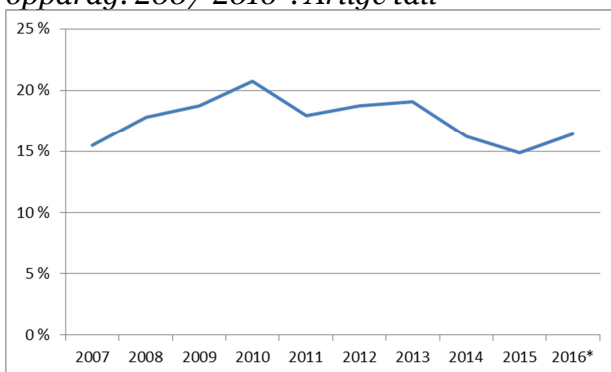
Figur 4.12 Antall bevæpnede oppdrag tilknyttet psykiatri. 2007-2016*. Årlige tall

*Anslag for hele 2016, basert på data for perioden 1.1.2016 - 30.11.2016 og et estimat for desember 2016.
Kilde: POD

Fra 2007 og til 30. november 2016, har oppdrag som inneholder overnevnte ord økt med 310 prosent. Ses utviklingen i bevæpnede oppdrag knyttet til psykiatri opp mot *alle* bevæpnede oppdrag i løpet av perioden, gir dette en indikasjon på hvor mye psykiatrioppdragene har bidratt til veksten for totalt antall bevæpnede oppdrag. Figur 4.13 nedenfor viser dette forholdet. Forholdet har holdt seg rimelig stabilt, og antall bevæpnede psykiatrioppdrag har variert mellom 15 og 20 prosent av alle bevæpnede oppdrag.

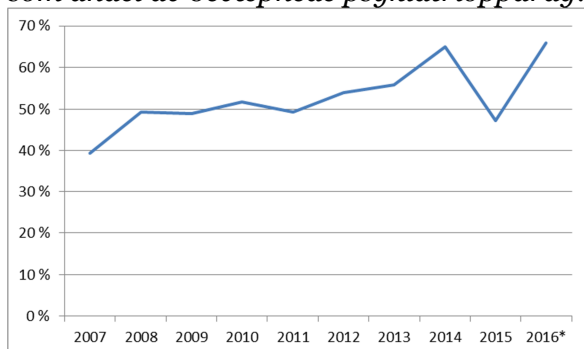
Figur 4.13 Bevæpnede oppdrag tilknyttet psykiatri som andel av alle bevæpnede oppdrag. 2007-2016*. Årlige tall

*Anslag for hele 2016, basert på data for perioden 1.1.2016 - 30.11.2016 og et estimat for desember 2016.
Kilde: POD

Basert på gjennomgang av journalen i en del av oppdragene i PO, har arbeidsgruppen funnet at det eksisterer en sterk sammenheng mellom bevæpnede knivoppdrag og bevæpnede oppdrag tilknyttet psykiatri. I oppdrag der gjerningspersonen har brukt eller truet med kniv er det i tillegg også ofte registrert ordet "psykiatri" i journalen. Utviklingen i bevæpnede "kniv og psykiatri"-oppdrag som andel av bevæpnede psykiatrioppdrag er vist i Figur 4.14. I 2007 ble det i 39 prosent av alle psykiatrioppdragene også brukt ordet "kniv". I 2016 har denne andelen steget til 66 prosent.

Figur 4.14 Bevæpnede oppdrag både beskrevet med "psykiatri" og "kniv" i journalen som andel av bevæpnede psykiatrioppdrag. 2007-2016*. Årlige tall

*Anslag for hele 2016, basert på data for perioden 1.1.2016 - 30.11.2016 og et estimat for desember 2016.
Kilde: POD

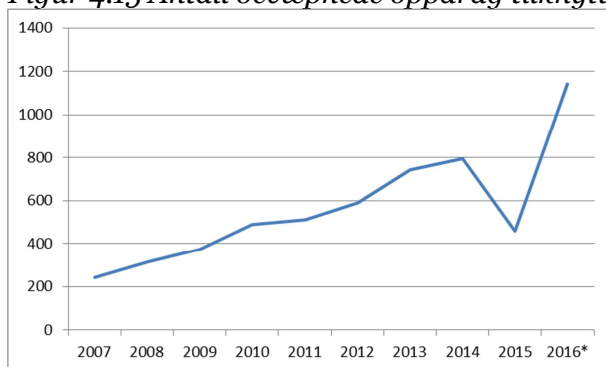
Tilsvarende ble det sett på sammenhengen mellom bevæpnede oppdrag hvor ordene "psykiatri", "kniv" og "rus" fremkom i journalen. Dette gjaldt betydelig færre oppdrag, henholdsvis 357 oppdrag totalt i løpet av perioden. Sett opp mot alle bevæpnede psykiatrioppdrag økte andelen fra 6 prosent i 2007 til 13 prosent i 2016.

4.8 Oppdrag knyttet til rus og narkotika

Til slutt er det sett på bevæpnede oppdrag knyttet til rus og rusmiljøer, og om disse oppdragene kan ha bidratt til utviklingen i antall bevæpnede oppdrag i løpet av perioden.

Det er ingen overordnet kategori som spesifikt angår oppdrag tilknyttet rus eller personer i påvirket tilstand. Søk på enkeltord i journalen i PO ble derfor vurdert som beste metode for å fange opp og beskrive utviklingen i disse oppdragene. Det ble søkt på bevæpnede oppdrag som inkluderer følgende ord i journalen: *ruset*, *beruset*, *påvirket* og *narkotika*. Det har vært en sterk vekst i antall oppdrag tilknyttet *rus* i løpet av perioden, fra 242 oppdrag i 2007 til 1 049 oppdrag så langt i år, en økning på hele 333 prosent, se Figur 4.15.

Figur 4.15 Antall bevæpnede oppdrag tilknyttet rus. 2007-2016*. Årlige tall

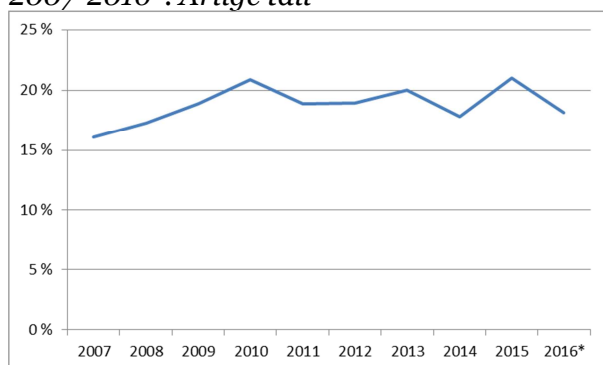

*Anslag for hele 2016, basert på data for perioden 1.1.2016 - 30.11.2016 og et estimat for desember 2016.
Kilde: POD

Oppdragene vist ovenfor er basert på søk etter oppdrag som inkluderer minst én av flere ord, nevnt ovenfor. Ettersom det er benyttet en slik søkemåte, er det ikke mulig å søke etter hvor mange av disse oppdragene som også inneholder ordene "kniv" og/eller "psykiatri" i tillegg. Ved en gjennomgang av flere av disse oppdragenes journaler, er det dog hyppig nevnt både kniv og/eller psykiatri.

Figur 4.16 viser bevæpnede oppdrag tilknyttet rus som andel av alle bevæpnede oppdrag. Fra 2007 til 2010 var veksten i antall bevæpninger tilknyttet rus høyere enn veksten i bevæpningsoppdrag generelt. Etter 2010 er det ingen klar trend i forholdet mellom disse, men antall oppdrag tilknyttet rus har ligget på omkring 19 prosent av alle bevæpningsoppdrag. Selv om det ikke observeres at bevæpnede oppdrag tilknyttet rus utgjør en større del av alle bevæpnede oppdrag totalt i løpet perioden, utgjør disse oppdragene fortsatt en betydelig andel.

Figur 4.16 Bevæpnede oppdrag tilknyttet rus som andel av alle bevæpnede oppdrag. 2007-2016. Årlige tall*

*Anslag for hele 2016, basert på data for perioden 1.1.2016 - 30.11.2016 og et estimat for desember 2016.

Kilde: POD

5 REFERANSER

Finstad, L. (2011): "*Politi og bevæpning – hvordan kan nyere forskning informere diskusjonen om norsk politi bør bli permanent bevæpnet?*". Rapport til bevæpningsutvalget, 26. september 2011, Oslo.

Haugland, J. E. (2014): "Hva kan forklare veksten i bevæpningsordre i politiet?" (Masteroppgave). Politihøgskolen i Oslo, Oslo.

Sandham, D. og Todnem, M. (2016): "*Midlertidig bevæpnet*" (Masteroppgave). Universitetet i Stavanger, Stavanger.